

MÜASİR DÖVRDƏ TÜRK XALQLARININ QARŞISINDA DURAN MÜHÜM VƏZİFƏLƏR VƏ ƏMƏKDAŞLIQ MEXANİZMLƏRİ

LEYLA NƏBİYEVA

Bakı Dövlət Universiteti, doktorant

E-mail: nleyla592@gmail.com

Giriş

Müasir dövrdə Türkiyə strateji əməkdaşlıq və kollektiv fəaliyyət tələb edən saysız-hesabsız çağırışlar və imkanlarla üzləşərək özünü kritik bir nöqtədə tapır. Türkiyənin iqtisadi mənzərəsi texnoloji irəliləyişlər və dəyişən bazar dinamikası kimi qlobal tendensiyalar əsasında sürətlə inkişaf edir [8, s.10]. Bu mənzərəni səmərəli şəkildə idarə etmək üçün innovasiya, sahibkarlıq və davamlı inkişafın böyük əhəmiyyəti var. İqtisadi rifahı artırmaq, məşğulluq imkanları yaratmaq və qlobal səhnədə Türkiyənin rəqabət qabiliyyətini artırmaq üçün dövlət qurumları, özəl müəssisələr və akademik qurumlar arasında birgə səylər vacibdir [1, s.13].

Bundan əlavə, Türkiyənin ictimai quruluşu müxtəlif mədəni, etnik və dini kimlikləri əhatə edən müxtəliflik ilə xarakterizə olunur. Sosial harmoniya, inklüzivlik və dialoqun təşviqi birləşmiş və möhkəm cəmiyyəti inkişaf etdirmək üçün vacibdir. Fərqli icmalar arasında fikir ayrılıqlarını aradan qaldırmaq və anlaşmanı təşviq etmək məqsədi daşıyan təşəbbüslər Türkiyənin sosial strukturunun gücləndirilməsində mühüm rol oynayır.

Ətraf mühitin davamlılığı Türkiyənin və bütövlükdə dünyanın qarşısında duran digər aktual problem kimi önə çıxır. İqlim dəyişikliyi, çirklənmə və resursların tükənməsi kollektiv fəaliyyət və birgə həllər tələb edən əhəmiyyətli problemlər yaradır. Qoruma, bərpa olunan enerjinin mənimsənilməsi və davamlı şəhərsalma üzrə birgə səylər vasitəsilə Türkiyə ekoloji riskləri azalda və gələcək nəsillər üçün təbii irsini qoruya bilər [2, s.9].

Üstəlik, demokratik dəyərlərin və şəffaf idarəçilik mexanizmlərinin konsolidasiyası Türkiyənin demokratik yetkinliyi və sabitliyi üçün əsasdır. Qanunun aliliyinin təmin edilməsi, media azadlığının təşviqi və seçkilərin bütövlüyünün təmin edilməsi ictimai etimad və iştirakçılığı gücləndirən canlı demokratiyanın mühüm komponentləridir.

Türkiyənin strateji geosiyasi mövqeyi də regional əməkdaşlıq, diplomatiya və münafişələrin həlli səylərinin vacibliyini vurğulayır. Regional dialoqlarda və tərəfdaşlıqlarda fəal iştirak daha geniş re-

gionda sülh, sabitlik və firavanlığa töhfə verə bilər, həm Türkiyəyə, həm də onun qonşularına fayda verə bilər [7, s.19].

Bu çağırışlara və imperativlərə əlavə olaraq, rəqəmsallaşmanın qəbul edilməsi, təhsil və ömürboyu öyrənməyə sərmayə qoyuluşu və rəqəmsal savadlılığın təşviqi Türkiyənin rəqəmsal əsrdə rəqabət qabiliyyəti, innovasiya və iqtisadi böyüməyə təkan verə bilən ixtisaslı işçi qüvvəsinin inkişafı üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir [3, s.109].

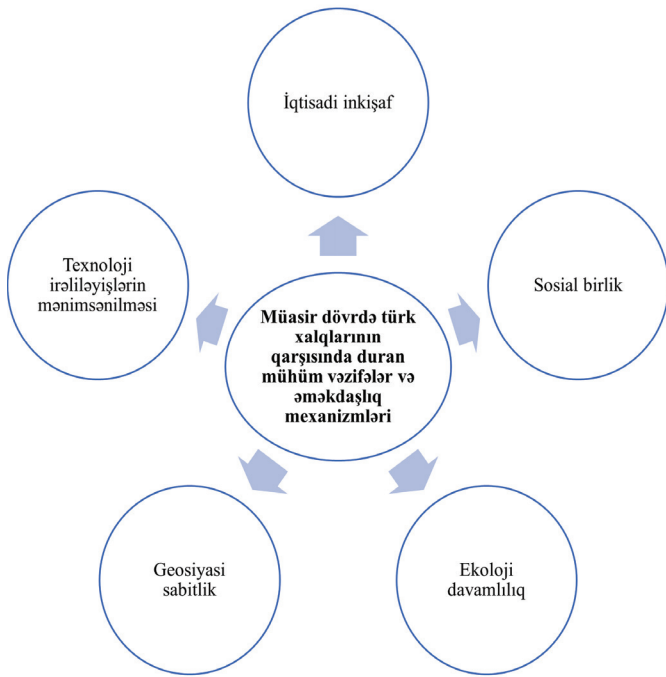
Bu məqalə müasir dövrdə türk xalqının qarşısında duran mühüm vəzifələri və əməkdaşlıq mexanizmlərini dərinlən araşdırmaq, bu mövzuların bir-biri ilə əlaqələndirilməsini və onların effektiv həlli üçün lazım olan əməkdaşlıq yanaşmasını vurğulamaq üçün zəmin yaradır.

Müasir dövrdə türk xalqlarının qarşısında duran mühüm vəzifələr və əməkdaşlıq mexanizmləri

Müasir dövrdə Türkiyə cəmiyyəti kollektiv əməkdaşlıq və strateji mexanizmlər tələb edən çoxlu sayda mühüm vəzifə və çağırışlarla üzləşir. İqtisadi inkişafdan tutmuş sosial birlik və geosiyasi sabitliyə qədər türk xalqı müxtəlif səviyyələrdə iş birliyini zəruri edən mürəkkəb problemlərlə üzləşir. Bu məqalədə bu mühüm vəzifələrdən bəziləri və onların effektiv həllinə kömək edə biləcək əməkdaşlıq mexanizmləri araşdırılmışdır.

İqtisadi inkişafın əsas məğzi kimi, türk xalqının qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri davamlı iqtisadi inkişafdır. Bu, artım üçün imkanların yaradılmasını, işsizliyin azaldılmasını və ölkənin qlobal bazarda rəqabət qabiliyyətinin artırılmasını nəzərdə tutur. Bu məqsədlərə nail olmaq üçün hökumət, özəl sektor və vətəndaş cəmiyyəti arasında əməkdaşlıq vacibdir. Dövlət-özəl tərəfdaşlıq (PPP) infrastrukturunun inkişafında, investisiya layihələrində və innovasiya təşəbbüslərində həlledici rol oynaya bilər. Bundan əlavə, sahibkarlığın təşviqi və kiçik və orta müəssisələrin (KOB) dəstəklənməsi iqtisadiyyatın diversifikasiyasına və iş yerlərinin yaradılmasına təkan verə bilər [5, s.14].

Sxem 1: Müasir dövrdə türk xalqlarının qarşısında duran mühüm vəzifələr və əməkdaşlıq mexanizmləri

Mənbə: [4, s.18]

Sosial birlik və onun əsaslarına görə sosial birliyi təşviq etmək Türkiyə cəmiyyəti üçün başqa bir vacib şərtədir. Bu, inklüzivliyin təşviq edilməsini, bərabərsizliklərin aradan qaldırılmasını və müxtəlif icmalar arasında dialoqun təşviqini nəzərdə tutur. Vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları (VCT) və qeyri-hökumət təşkilatları (QHT) insan hüquqlarının, azlıqların hüquqlarının və sosial ədalətin müdafiəsində mühüm rol oynayır [6, s.1]. Hökumət institutları və yerli təşəbbüslər arasında birgə səylər sosial əlaqələri gücləndirə və sosial gərginliyi azalda bilər. Təhsilin, mədəni mübadilə proqramlarının və dinlərarası dialoqun vurğulanması da cəmiyyətdə anlaşma və harmoniyanı gücləndirmək üçün çox vacibdir [2, s.15].

Ekoloji davamlılıq baxımından isə müasir dövr iqlim dəyişikliyi, çirklənmə və resursların tükənməsi də daxil olmaqla əhəmiyyətli ekoloji problemlər təqdim edir. Türkiyə əlaqələndirilmiş fəaliyyətlər və siyasətlər vasitəsilə ətraf mühitin davamlılığına üstünlük verməlidir. Bura bərpa olunan enerjiyə sərmayə qoyuluşu, sənayelərdə ekoloji cəhətdən təmiz təcrübələrin təşviqi və təbii resursların qorunması daxildir. Əhali arasında davamlı təfəkkürün forma-

laşdırılması üçün ictimai maarifləndirmə kampaniyaları, ictimaiyyətin iştirakı və ekoloji maarifləndirmə vacibdir. Transsərhəd ekoloji problemlərin həlli üçün beynəlxalq təşkilatlar və qonşu dövlətlərlə əməkdaşlıq da mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Geosiyasi sabitlik baxımından, Türkiyənin geosiyasi mövqeyi onu regional və global məsələlərdə əsas oyunçuya çevirir. Geosiyasi sabitliyin təmin edilməsi diplomatik münasibətlərin idarə edilməsini, münafişələrin həllinin təşviqini və sülhməramlı sözlərə töhfə verməyi əhatə edir. Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, NATO və regional təşkilatlar kimi platformalar vasitəsilə çoxtərəfli əməkdaşlıq dialoq və münafişələrin həlli mexanizmlərini gücləndirir. Türkiyənin Avropa, Asiya və Yaxın Şərq arasında körpü rolu həm də sabitliyə və qarşılıqlı anlaşmaya töhfə verən iqtisadi və mədəni mübadilə imkanları təqdim edir [5, s.13].

Texnoloji irəliləyişlərin mənimsənilməsi Türkiyənin rəqabət qabiliyyəti və innovasiya imkanları üçün vacibdir. Akademiya, sənaye və hökumət arasında əməkdaşlıq təşəbbüsləri informasiya texnologiyaları, biotexnologiya və süni intellekt kimi əsas sektorlarda tədqiqat və inkişafa təkan verə bilər [9, s.11]. Rəqəmsal savadlılığın təşviq edilməsi, startapların dəstəklənməsi və texnoloji sərmayə üçün əlverişli mühitin yaradılması Türkiyənin texnoloji mükəmməlliyə doğru səyahətinin mühüm komponentləridir [2, s.1].

Nəticə etibarilə, müasir dövr Türkiyə cəmiyyətinə kollektiv əməkdaşlıq və strateji mexanizmlər tələb edən bir sıra mühüm vəzifələr qoyur. İqtisadi inkişafa, sosial birliyə, ekoloji davamlılığa, geosiyasi sabitliyə və texnoloji tərəqqiyə üstünlük verməklə Türkiyə müasir dövrün mürəkkəbliklərini idarə edə və möhkəm və mütərəqqi bir dövlət kimi ortaya çıxmağa bilər. Maraqlı tərəflər arasında səmərəli əməkdaşlıq, fəal siyasətlər və gələcəyə ümumi baxış bu məqsədlərə nail olmaq və türk xalqının rifahını yüksəltmək üçün aça bilər.

Nəticə

Nəticə olaraq, müasir dövr türk cəmiyyəti üçün bir sıra kritik çağırışlar ortaya çıxarır, əməkdaşlıq və strateji planlaşdırma istiqamətində birgə səylər tələb edir. İqtisadi tərəqqi inkişafa təkan vermək, innovasiyaları təşviq etmək və davamlı məşğulluq imkanları yaratmaq üçün dövlət və özəl qurumlar arasında əməkdaşlığı tələb edən təməl daşı kimi dayanır.

İnküzivliyin təşviqinə, bərabərsizliklərin aradan qaldırılmasına və müxtəlif icmalar arasında dialoqun inkişaf etdirilməsinə çağırən sosial birlik hər şeydən vacib olaraq qalır. Ətraf mühitin davamlılığı, aktual ekoloji problemlərin həlli üçün bərpa olunan enerji, mühafizə söyləri və ictimai məlumatlandırma kampaniyalarına diqqət yetirməklə təcili tədbirlər görməyi tələb edir.

Geosiyasi sabitlik regional mürəkkəblilikləri həll etmək və global sülhməramlı söylərə müsbət töhfə vermək üçün diplomatik incəlik və çoxtərəfli əməkdaşlıq tələb edir. Sektorlar arasında rəqəmsal savadlılığı və innovasiyanı təşviq edərkən, texnoloji irəliləyişləri qəbul etmək vacibdir, bu, tədqiqat və inkişafa təkan verir.

Nəticə etibarı ilə, bu vəzifələr və əməkdaşlıq mexanizmləri bir-biri ilə bağlıdır və müasir dövrdə möhkəm və firavan Türkiyənin təməlini təşkil edir. Əməkdaşlığı inkişaf etdirmək, innovasiyaları mənimsəmək və orta q dəyərləri dəstəkləməklə Türkiyə cəmiyyəti çətinliklərin öhdəsindən gələ və davamlı tərəqqiyə və kollektiv rifaha doğru yol açma bilər.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Alqahtani, S., Shaher, A., Garada, A., & Cipcigan, L. (2022). *Frequency Stability in Renewable-Rich Modern Power Systems, Saudi Grid Case Study*. In *57th International Universities Power Engineering Conference (UPEC)*. IEEE.

2. Çevik, R., & Onal, A. (2012). *General view on the notion of distant education in Turkey*. In *2012 IV International Conference "Problems of Cybernetics and Informatics" (PCI)*. IEEE.

3. Kapusuz, K. Y., & Oguz, U. (2016). *Millimeter wave phased array antenna for modern wireless communication systems*. In *2016 10th European Conference on Antennas and Propagation (EuCAP)*. IEEE.

4. Seckin, B., Arkin, U., Tinaztepe, H. T., & Toker, K. A. (2005). *Estimates for the future space launcher projects for Turkey*. In *Proceedings of 2nd International Conference on Recent Advances in Space Technologies, 2005*. RAST 2005. IEEE.

5. Soloviov, N. (2023). *Analysis of the risks and identification of the mitigation measures for the energy transition investment projects in Turkey and Vietnam*. In *10th International Conference on Modern Power Systems (MPS)*. IEEE.

6. Soyulu, D., Medeni, T. D., Andekina, R., Rakh-

metova, R., & Ismailova, R. (2021). *Identifying the Cybercrime Awareness of Undergraduate and Postgraduate Students: Example of Kazakhstan*. In *2021 IEEE International Conference on Smart Information Systems and Technologies (SIST)*. IEEE.

7. Taskin, G., & Kaya, H. (2023). *Evaluation of Modern Deep Learning Architectures in Remote Sensing Scene Classification*. In *2023 10th International Conference on Recent Advances in Air and Space Technologies (RAST)*. IEEE.

8. Tepekule, B., Yavuz, U., & Pusane, A. E. (2013). *On the use of modern coding techniques in QR applications*. In *21st Signal Processing and Communications Applications Conference (SIU)*. IEEE.

9. Zengin, E., & Unal, O. F. (2010). *Turkey's energy sector and some remedies against environmental pollution*. In *Modern Electric Power Systems*. IEEE.

XÜLASƏ

Müasir dövr Türkiyəyə həm çətinliklər, həm də birgə söylər və strateji əməkdaşlıq tələb edən imkanlar gətirir. İqtisadi artım hökumət, sənaye və akademik dairələr arasında innovasiya və tərəfdaşlıq tələb edir. Sosial birlik mədəni fərqləri aradan qaldıraraq təşəbbüslər tələb edir. Ətraf mühitin davamlılığı isə bu dövrdə birgə mühafizə və bərpa olunan enerji söylərinə əsaslanır. Demokratik dəyərlər şəffaf idarəetmə və vətəndaş cəmiyyətinin iştirakı ilə qorunur. Belə ki, regional əməkdaşlıq sülh və sabitliyə kömək edir. Rəqəmsallaşmanın tətbiqi və təhsilə sərmayə qoyulması Türkiyənin rəqabət qabiliyyəti və insan kapitalının inkişafı üçün açardır. Bu əməkdaşlıq imperativləri Türkiyənin müasir mənzərədə tərəqqisi və dayanıqlılığı üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir.

Açar sözlər: Müasir dövr, türk xalqı, mühüm vəzifə, əməkdaşlıq, mövcud mexanizm.

Nabiyeva Leyla Rafail

Baku State University, PhD candidate

E-mail: nleyla592@gmail.com

IMPORTANT TASKS AND MECHANISMS OF COOPERATION FACING THE TURKISH PEOPLE IN THE MODERN PERIOD SUMMARY

The modern era brings both challenges and opportunities to Turkey that require joint efforts and

strategic cooperation. Economic growth requires innovation and partnerships between government, industry and academia. Social cohesion requires initiatives that bridge cultural divides. Environmental sustainability is based on joint conservation and renewable energy efforts during this period. Democratic values are protected by transparent governance and civil society participation. Thus, regional cooperation contributes to peace and stability. Implementing digitalization and investing in education is key to Turkey's competitiveness and human capital development. These cooperative imperatives are vital to Turkey's progress and sustainability in the modern landscape.

Keywords: *Modern era, Turkish people, important task, cooperation, existing mechanism.*

ВАЖНЫЕ ЗАДАЧИ И МЕХАНИЗМЫ СОТРУДНИЧЕСТВА, СТОЯЩИЕ ПЕРЕД ТУРЕЦКИМ НАРОДОМ В СОВРЕМЕННЫЙ ПЕРИОД

Набиева Лейла Рафаил

*Бакинский Государственный Университет,
докторант*

E-mail: nleyla592@gmail.com

РЕЗЮМЕ

Современная эпоха приносит Турции как вызовы, так и возможности, которые требуют совместных усилий и стратегического сотрудничества. Экономический рост требует инноваций и партнерства между правительством, промышленностью и научными кругами. Социальная сплоченность требует инициатив, которые устранят культурные различия. Экологическая устойчивость основана на совместных усилиях по сохранению и использованию возобновляемых источников энергии в этот период. Демократические ценности защищены прозрачным управлением и участием гражданского общества. Таким образом, региональное сотрудничество способствует миру и стабильности. Внедрение цифровизации и инвестиции в образование являются ключом к конкурентоспособности Турции и развитию человеческого капитала. Эти императивы сотрудничества жизненно важны для прогресса и устойчивости Турции в современных условиях.

Ключевые слова: *Современная эпоха, турецкий народ, важная задача, сотрудничество, существующий механизм.*